

Hasret Damlaları

MENSÜRELER

Saadettin Yıldız

ÖTÜKEN

SAADETTİN YILDIZ, 1946 yılında Sivas Şarkışla Demirköprü (Kızıldon) köyünde doğdu. Yedi sekiz yaşlarındaiken, öğrenim için köyünden ayrıldı. İlkokuldan sonra hep yatılı okudu. Pamukpınar İlköğretmen Okulu'nu, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu'nu ve Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'ni bitirdi.

Yeni Türk Edebiyatı alanında yüksek lisans ve doktora yaptı. Değişik dergilerde makaleleri yayımlandı. Alanıyla ilgili kitaplar yazdı. "Arif Nihat Asya'nın Şiir Dünyası" adlı eseriyle 1997'de TYB İnceleme Dalı Yılın Yazarı ödülünü aldı.

Değişik üniversitelerde çeşitli kademelerde görev yaptı.

Hasret Damlaları, 1995'te yayımladığı Irmak Dağlar Ötesinde adlı kitabının devamı sayılabilir.

*Bu kitapta yaklaşık kırk yıl içinde yazdığım
“dertleşme / dertlenme yazıları” yer alıyor. Onları geniş bir
coğrafyada kaleme aldım. Kalem, coğrafyayı birkaç ince satıra
sığacak kadar daraltabiliyor,
dağları-çölleri yutacak kadar genişletebiliyor!*

*Kalem, kutsal bir emanettir: Ucunu yüreğinize de, dimağınıza
da batırabilirsiniz. Ben bu yazılarda daha çok yüreğime batırdım
kalemi. Okumaya evinden ayrılarak başlayan birinin
yürek sızılarını başka nasıl anlatabilirdim!*

*Hasretin felsefesinin ne tadı olur;
onu içinden duymalı insan ve hep içinde taşımalı ki
kendini aradığı zaman orada bulsun.*

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ YERİNE

Denemek, Deneme'yi Denemek.../ 11

GURBET

Hasret Damlaları/ 17

Batı Ufukları/ 19

Gurbette Zaman-1/ 22

Gurbette Zaman-2/ 25

Gurbette Zaman-3/ 27

Yıldızlara Bakmak/ 30

Girne/ 33

Ev

Son Köylü, İlk Şehirli/ 37

Bir Kuş Yuvadan Uçtu/ 41

Bir Kuş Daha Uçup Gitti.../ 43

Gül Koklamak/ 45

Gül-Diken/ 46

Kırkıncı Yıl Mektubu/ 48

İÇERİDE

Hayâl/ 53

Hüzün/ 55

Tesbihim/ 57

Masal/ 60

Dün-Bugün/ 62

Vezin, Renk ve Âhenk/ 65

Su, İrmak, Çay.../ 67

Çağlayan/ 70

Dağ/ 73

Eylül/ 77

Hayat: Ağlamak.../ 79

ÖZENMELER

Şişesiz mi Kaldı Eski Lâmbalar?/ 83

Kuşlar! Dönün Geri.../ 87

GİDENLER

Anne Kuşun Gidişi/ 93

Kartal Da Uçtu/ 95

Sigara Ağıtı/ 97

Kalemimle Hasbihal/ 100

Bursa'ya, Zamana, Bugüne Mektup/ 103

“Beton Çok Soğuk...”/ 109

Çanakkale'de Bir Gençlik Aynası/ 111

Bir Kore Gazisi: İbrahim Ethem/ 113

Önsöz Yerine

Denemek, Deneme'yi Denemek...

VARLIĞI günlük kavrayışın ötesine de geçerek anlamaya, ona, arka yüzünü görmeye uğraşan bir gözle, bir derûnî bakışla bakmaya çok ihtiyacımız var. Hayat, daima, bizim zannettiğimizden daha derin, daha “çok anlamlı” ve daha karmaşıktır. Onun en küçük parçası bile, bize ilk görünenden ibaret değildir. Büyük duyuş sahiplerinin hiçbiri varlığa yalınkat bakmamıştır. İster Doğu'nun, ister Batı'nın düşünenleri, çok yönlü duyuşa ve hele derûnî bakışa sahip olmasalardı kuru birer nâsîh olarak kalırlardı. Hayata tek yönlü bakanlar, elbette, onun derinliğine nüfuz edemeyecekleri gibi, çok anlamlılığının özünü de yakalayamazlar ve bu karmaşanın içinde ne yapacaklarını şaşırıp kalırlar.

Dağ, başındaki dumandan, yamacındaki su yerine billur kaynayan “göze”den; karlar altından hayata, hayatımıza sarısıyla, pembesiyle, kar beyazıyla gülümseyen çiğdemden; az sonra yağmurunu eleyip süzmeye hazır buluttan; bazan gizli bir musikî, bazan açık bir tehdit makamında esip duran rüzgârından soyulursa, akıl almaz büyüklükte bir toprak yığınının ibaret bir şey olur! Su da öyle değil mi? Onu çevremizdeki sayısız “şey”den herhangi biri olarak görmenin ne zevki olabilir!...

***

“Denemek” çok zevkli bir şey. Deneme’yi denemek ise hem zevkli hem de zor. Her an başka bir anlama da gelebilecek şeyler söylemenin eşiğinde durur denemeci. Doğru anlaşılmamaya uğraşır gibi bir hâli vardır. Denemenin asıl tadı da buradan gelmiyor mu? Yasak meyve hemen gözünün önünde!...

Kendi kendisiyle didişmek, kendini gerçekleştirmek için didinmek; “sıradan olan” ne varsa hepsiyle kapışmak: İnsan, tavır, fikir sistem... Denemenin cevheri bu: Aramak, daha iyi olana, daha sıcak olana uzanmak için aranıp durmak.

Bayağı olandan kaçmak için didinir insan; kendi kendisiyle didişi de bu sebeptir. Bayağı –tıpkı soylu olan gibi- ayrıntıyla kuşatılmış olarak yaşar; fakat ayrıntının içinde gizlenerek. Gizlenmesi soylu görünmek içindir. Ayrıntıda boğulmamayı öğrenenler, “olmak”la “görünmek” arasındaki uzaklığı iyi bilirler.

Denemek, “olmak” için uğraşmaktır.

Eğer içine, az bulmanın, yetinmemenin, yücelmenin-yüceltmenin kıvılcımı düşmediyse hiçbir şey deneme! Sadece daha çok yemeyi, daha fazla yığmayı, daha çok basamak çıkmayı dene, “görünme”ye çalış; başarısın!

***

Bir yönüyle, “içe dönüş”tür deneme. En yüksek felsefi fikirlerden, en medenî bilgilerden geçmeye daima açık bir zihnin gönülle buluşmak üzere içe dönüşü. Düşünmeden duyulan da, duyulmadan düşünülen de yarım kalır. Hissetmeyi unutmadan düşünmek...

Montaigne, “herkes önüne bakar, ben içime bakarım; benim işim kendimledir” demiş. Kendi içine dönemezsen ayrıntıya, kalabalık olana teslim olursun. Ayrıntı çok çekici, fakat aynı zamanda dağıtıcıdır. Deneme, dağılmadan düşünmekle filiz verir. Bizi asıl doyuran ayrıntı değil, onun içinden dikkatle seçip çıkardığımız ve artık ondan değilmiş gibi duran bir “öz”dür. Ayrıntı ile doyduğunu sananlar, açıklıklarını karıştırıyorlar! Ayrıntı, bütün kalabalıklığına rağmen yetersiz; içinden ayıklanan “öz” ise kendi derinliği içinde köklenmeye hazır olduğu için ondan daha kuvvetlidir.

“İşi kendisiyle olmak”, kendini görmekten, kendini daha çok kendisi kılmaktan vazgeçmemek demektir. Kendini görmek, her şeyin önünde, üstünde, temelinde saymak değil, bütün gürültüye, karmaşaya, şamataya rağmen kendini görebilmektir.

***

Gözle gördüğümüz dünyayı görmemek değildir içe dönüş; gözle gördüğümüz ve çok renkli, pek okşayıcı, yanımıza yakışan güzelliklere rağmen, kendine bir dünya kurabilmektir.

O dünyada yıldızlar yoksa, gözünüzü başka ışıklarla aydınlatabilirsiniz; gönlünüz karanlıkta kalır. Irmaksız bir dünya kurduysanız, çöl içinizedir: Taklamakan, Gobi... İçe dönüş, gökyüzünün bütün yıldızlarını kendi içine silkeleyip gönül ülkesini aydınlatmaktır; Gobileri sonsuz genişliklerine terk etmek ve iç kavrukluğundan sıyrılmak...

***

Bu iç kavrukluğundan kaç kişi sıyrıldı?

Kendi içine bakmayı beceremeyenlerin hiçbirisi; bakabilenlerin ise hepsi...

GURBET

Hasret Damlaları

BEN, hep dostlarımla yaşadım. Uzakta olmaları da, uzaklara mahkûm kalmam da önemli olmadı hiç. Dost, mesafeleri aşarak gelir; attığı her adımda “dooost!” diyerek gider gideceği yere. Gönlü hiçbir zaman katılaşmadan, gözü hiçbir zaman kurumaksızın süren bir yolculuk...

Gönlüm katılaşmasın, gözümün pınarı kurumamasın diye, ırmaklar gibi yürümek istedim: Irmak, toprağa can veren bulutu da, ilk suyunun süzül­düğü gözeyi, altından kayna­dığı kayayı, kendisini yaz kış besleyen çayları ve dereleri de unutmaz. Bulut dosttur, göze, kaya, çay ve dere dost... Su bile, okyanuslara kadar uzanacağı halde ilk yumağını sardığı yeri unutmuyor; bulut olup tekrar dönüyor ilk sü­z­ül­düğü dağların tepesine... Ben nasıl unuturum!...

Irmağın önüne dağlar dikilir; o, kıvrılıp yol bulur, akar. Bugün değilse yarın, yarın değilse öbür gün aşar engelle­ri ve varacağı yere varır. Barajlarda bağlanmış, göletlerde durdurulmuş, okyanuslara karışıp kaybolmuş zannedilen ırmaklar, biz farkında olmasak bile, bir yağmur bulutunun kanatlarında kendi topraklarına döner ve aynı macerayı ye­niden yaşar. Irmak, her defasında yeniden başlayacak kadar sabırlı ve azimlidir. Veysel’in dediği gibi “Pavlikeye dutul­sa da”, tarla tarla dolaşıp buğday başaklarında süte dönse de menzilinden sapmaz. Su, kendisini yeniden kaynağına döndürecek olan dostu koşar hep; ben nasıl dururum!...

Su, önüne dikilen engellere mağlup olsaydı, onun suladığı milyonlarca çiçek solar, milyonlarca ağaç kururdu. Çiçeklerin kokuları unutulur, ağaçların gölgeleri yok olurdu. Çiçekler solmamış, ağaçlar kurumamış ve dünya rayıhasız kalmamıştır; çünkü su, duraklasa da durmamış; yürüyüp dostlarının yüreklerini serinletmiştir...

Gönül de su gibi akar dosta doğru: Türlü engelleri aşarak, önüne engeller çıkarıldıkça yeni bir yol bularak...

Araya Toroslar girdi. Türkiye’mi bir baştan bir başa eklene-büküle geçen bu dağ zinciri, Aksu’yu, Göksu’yu, Pozantı’yı sırtından aşağılara doğru taşıra taşıra yükselirken dostları engellemeye kalkmış gibidir. İçimizde gizlice titreşip duran sazın nağmeleri ne zincir dinler, ne kemend, ne kelepçe!...

Ben, şimdi, yiğitleri doğranmasın diye atını “Ölüm çarkı”nın içine sürüp paramparça olan bir büyük şehidin, Canbolat Bey’in ruhunun dolaştığı diyarda, gökyüzünü arşınlayıp kardeşlerini kurtarmaya koşarken kanatsız kalan yığidimin kurda kuşa yem olduğu diyarda, Kemâl’in yaza yaza eridiği, yaza yaza büyüdüğü diyardayım. Daha yirmi yaşında vatanının toprağına karışan şiir filizinin, Süleyman Uluçamgil’in doyamadığı diyarda... Bir onlara kayıyor yüreğim; bir yuvalarında öylece bıraktığım dostlarımın iklimine...

Sular! Okyanuslardan dönüp Porsuk kıyılarına zerrelenirken bana uğrayın: Size karışıp bulutlanacak hasret damlalarım var. Oraya gönderecek selamlarım ve saçılıp serpilecek çiçeklerim var...

Batı Ufukları

ODAMIN penceresi doğuya bakar. Güneşin tâ uzaklardan bin bir tereddütle yükseldiği, sonra birden bire sonsuz gökyüzünde asılı kaldığı yere...

Dikilir, saatlerce dışarıya bakarım. Pencere nereye barksa baksın, gözüm batıda; ben, o pencereden dışarıya baktıkça batıyı, çocukluğumun göklerini, orada rüzgâra kapılmış akıp giden bulutları, havada hür ve neşeli kanat çırpan kuşları görürüm... İşte tâ yukarılardan, buranın göklerine asla uğramamış bir turna katarı Kızılırmak'a doğru süzülüyor: Seslerini duyuyorum, onları görüyorum!... Onlara bakıp yanık gurbet türküleri söyleyen, "içi gurbet yüklü, kendi sılada" olan insanları dinliyorum. O türkülerdeki hasret kıvılcımını şimdi daha iyi anlıyorum...

Burada ufkun sonu gelmez: Dağ yok, tepe yok... Fakat ben doğuya açılan penceremden, maltaya çıkması yasaklanmış bir mahkûm gibi, dağsız tepesiz sonsuzlukta dağlar görürüm: Başı dumanlı, göğsü çimenli... O dağlarda hangi rüzgârlar esiyorsa onların sesini dinlerim. Kar fısıltılarını, yağmur şırıltılarını, deniz çalkantılarını... "Bir hilâl uğruna yüz binlerce güneşin battığı" serin, sessiz, derinden derine tarihi konuşan o toprakların göğsünü yararak akıp giden boğazda yakamozlar kıpırdaşıyor... Yılda üç defa mı beş defa mı yağmurla yıkanan bu topraklarda, Boğaz'ın Ege'ye açıldığı yerdeki serinliği yaşamak!...

Evet, hayal bu!... Nârin bir çiçeği soldurmaktan korkar gibi dağıtmaktan ürktüğüm, bilerek, isteyerek aldandığım bir hayal... Şâir, “İnan Halûk, ezeli bir şifâdir aldanmak” demiyor mu? Ben aldanmasam, bu hayaller olmasa, ufukların sonsuzluğu, her baklası yumruk büyüklüğündeki bir zincir gibi boynumuza geçecek. Bin bir mahkûmu birden taş ocaklarına sürüyen bir zincir...

Sürüyen ve sürüdükçe rûhumuzun bir tarafını karartan zincirler...

Hiçbir şair sonsuzluktan, sonsuz ufuktan bu kadar bunalmamıştır. Buradaki sonsuzluğun ne rengi, ne râyihası, ne gizli bir musıkîsi var: Donuk, battal, kıpırtısız, sağır, pıhtı hâlinde... “Bildim nedir ufuktaki sonsuzluğun tadı” diyen şâir, batı ufuklarına bakıyordu: Dedelerinin gururla at koşturdukları, toprağın sonunu, “Garb’ın son ucu”nu bulup hilâli dikmek için asırlarca akın tazeledikleri ufuklara... “Yollara Kürşatlar’ın uzandığı” doğu ufuklarında o heyecan bitmiş; yıllarca zincirlerini kırıp bizimle kucaklaşmaya koşmalarını beklediklerimiz, bizim uğruna binlerce yiğidi feda ettiğimiz hülyanın, rüyanın çok uzaklarında. Onlarda ne o rüya ve hülya var, ne de onlara akraba başka bir duygu: Solmuş, donmuş, kütleleşmiş, hiçbir zaman canlanmayacak gibi duran, durmaya devam edecek korkusu uyandıran bir dünya. Hattâ, kendi karabasanının yeniden dönüp geleceği ümidini, bizim zincirlerini kıracakları günü beklediğimiz sabırsızlıkla bekleyen bir dünya...

Ufukların da, onlardaki sonsuzluğun da tadının olmayışı biraz da bu yüzden... Hayallerimiz onun için dönüp dönüp batı ufuklarına sürüklüyor bizi.

Hayır, hayaller bitmemeli... Onları, dokunsan dağılacak güzel bir kelebek gibi, üfürsen solacak taze bir çiçek gibi, hor baksan ağlayacak nazlı bir bebek gibi.. gerçeklerden,

hantal ve sırnaşık gerçeklerden saklamalı, sakınmalı, kıs-kanmalıyım... Onlar biterse ağır bir gece çökecek, nereden geldiği bilinmez hoyrat rüzgârlar, ucu zehirli oklar gibi de-lecek ruhumu; onlar biterse, derinlerden kopan bir fırtına ufukları altüst edecek... Onlar, gözle görünmez bir rüzgâr-gülü gibi yön gösterirler: Katran karası bir sonsuzlukta yol bulmak da yön bulmak da onlara bağlı...

Hayaller bitmemeli... İssız ve biteviye bir çöl ortasın-da bile bile aldandığımız seraptır onlar. Billûrdan saraylar kurduran bir serap...

Evet, hiçbir şair sonsuzluktan bu kadar bunalmamıştır.

Türkistan, Şubat-Mart 1999